

Radiotherapie bij gynaecologische tumoren

Veelgestelde vragen en bijwerkingen

Radiotherapie is een van de behandelmethodes bij kanker in het bekkengebied van de vrouw en soms om symptomen en klachten te bestrijden. Bij kanker in het bekkengebied gaat het om onder andere: baarmoeder-, baarmoederhals-, vagina-, schaamlip-, en eierstokkanker. Letterlijk betekent radiotherapie: behandeling met behulp van straling. De bijwerkingen en de meest gestelde vragen over radiotherapie als behandelmethode bij kanker van de vrouwelijke geslachtsorganen of geslachtsdelen hebben we voor u op een rij gezet zodat u weet waar u aan toe bent en u zich goed kunt voorbereiden. Al uw andere vragen stelt u tijdens de behandeling aan de laborant of tijdens een van uw vaste afspraken aan de radiotherapeut of verpleegkundig specialist.

Algemene informatie

Meer algemene informatie over behandelingen met radiotherapie vindt u bij [Radiotherapie Veelgestelde vragen en bijwerkingen. Algemeen.](#)

Het behandelteam

In ons team werken verschillende zorgverleners samen, zoals dokters, laboranten en verpleegkundigen. Dat heet een multidisciplinair behandelteam. Omdat iedereen zijn eigen specialiteit heeft, kunnen we u de beste zorg geven. Er werken zowel mannen als vrouwen in ons team. U krijgt de zorgverlener die op dat moment beschikbaar is en die goed op de hoogte is van uw behandeling of onderzoek.

Bijwerkingen bij bestraling bij kanker in het bekkengebied van de vrouw

Vermoeidheid is een bijwerking die regelmatig voorkomt. We raden u aan om zolang dat mogelijk is uw normale dagritme aan te houden en uw conditie op peil te houden. Het ontstaan van andere bijwerkingen hangt af van de plaats van het bestralingsgebied. Bijwerkingen vinden meestal plaats op de plekken waar u wordt bestraald. Deze bijwerkingen ontstaan in de loop van de bestralingsperiode en verdwijnen meestal geleidelijk 2 tot 5 weken na de laatste bestraling. De radiotherapeut of verpleegkundig specialist bespreekt met u hoe u het best kunt omgaan met de bijwerkingen en schrijft soms medicijnen voor om de klachten te verminderen.

Acute bijwerkingen

Mogelijke bijwerkingen tijdens de bestralingsperiode

Deze bijwerkingen kunnen in de loop van de bestralingsperiode ontstaan. Enkele weken na de laatste bestraling verdwijnen deze bijwerkingen meestal geleidelijk.

Darmklachten

- Vaker per dag ontlasting.
- Dunnere ontlasting.
- Slijm in de ontlasting.

Plasklachten

- Pijn bij het plassen.
- Vaker moeten plassen.
- Vaker kleine hoeveelheden per keer plassen.

Huidreactie

- Geïrriteerde huid rondom de schaamstreek en eventueel de liezen.
- Verlies van schaamhaar.
- Misselijkheid.

Late bijwerkingen

Mogelijke bijwerkingen vanaf enkele maanden na de bestralingsperiode

De radiotherapeut bespreekt met u hoe u het best kunt omgaan met de bijwerkingen en schrijft soms medicijnen voor om de klachten te verminderen.

Darmklachten

- Een ander ontlastingspatroon (meestal iets vaker per dag, kort achter elkaar).
- Moeite met lang ophouden van de ontlasting.
- Bloed en/of slijm bij de ontlasting.

Plasklachten

- Moeite met lang ophouden van de urine.

Seksuele klachten

- Droogheid van de vagina.
- Kans op verklevingen in de vagina met als gevolg een 'verkorte' vagina. Hierbij kunt u pijn bij het vrijen krijgen en soms bloedverlies.
- Veranderde seksuele beleving.
- Verminderde hormoonproductie door uitval van de eierstokken (vervroegde overgang).

Huidreactie

- Lymfeoedeem van de benen (bij bestraling van de liezen).
- Stuggere huid rondom de anus en de schaamstreek, vooral bij bestraling van de schaamlippen.
- Ontstaan van onschuldige nieuwe oppervlakkige bloedvaatjes in het bestraalde gebied.

Veelgestelde vragen

Waarom moet ik een volle blaas hebben tijdens de bestraling?

Een volle blaas zorgt ervoor dat de blaas zich gedeeltelijk buiten het bestralingsgebied verplaatst. Hierdoor krijgt de blaas zo min mogelijk straling. De volle blaas duwt ook de dunne darm zo ver mogelijk buiten het bestralingsgebied. Bij bestraling vanwege baarmoederhalskanker krijgt u specifieke blaasinstructies om het 'plan van de dag' mogelijk te maken (zie hieronder).

Wat betekent 'plan van de dag'?

De plaats van de baarmoeder kan veranderen door een volle of juist lege blaas. Tijdens de bestralingsvoorbereiding maken we een ct-scan met een lege blaas en een ct-scan met een volle blaas. Deze scans gebruiken we om verschillende bestralingsplannen te maken. Elke bestralingsdag maken we op het bestralingstoestel een scan. We kijken dan naar de plaats van de baarmoeder én hoe vol de blaas is. Daarna bepalen we welk bestralingsplan voor die dag het best past. Zo kunnen we elke dag het plan aanpassen aan de positie van de baarmoeder. Het gezonde weefsels kunnen we hierdoor beter sparen terwijl we de tumor zo goed mogelijk bestralen.

Waarom moet ik pelottes gebruiken?

Door de bestraling kunnen verklevingen ontstaan in de vagina, het slijmvlies van de vagina plakt dan aan elkaar. Hierdoor wordt de vagina korter. Dit kan problemen geven bij het vrijen en het is lastig om lichamelijk onderzoek na de bestralingsbehandeling goed uit te voeren. Pelottes houden de vagina open. Door de pelottes regelmatig te gebruiken, kunt u verklevingen mogelijk voorkomen of verminderen. De verpleegkundige vertelt u hoe de pelottes moet inbrengen.

Kan ik onvruchtbaar raken door de bestralingsbehandeling?

Ja, dat kan. Na de bestraling op het bekkengebied werken uw eierstokken en uw baarmoeder niet goed meer, u bent vrijwel zeker onvruchtbaar.

Waarom moet ik na de bestraling hormonen slikken?

Als u nog menstrueert, en afhankelijk van uw leeftijd, krijgt u medicijnen die uw hormonen aanvullen. Dit voorkomt dat u vervroegd in de overgang komt. De radiotherapeut of gynaecoloog overlegt dit met u.

Bij wie kan ik terecht met vragen over seksualiteit?

Als u vragen heeft op seksueel gebied kunt u deze stellen aan de radiotherapeut, de gynaecoloog of de verpleegkundig specialist.

Hoe verzorg ik mijn huid tijdens de bestralingsperiode?

Als de huid intact is, mag u het dun insmeren met een parfumvrije crème. Tenzij de radiotherapeut anders adviseert. Door de huid in te smeren kunt u een bestralingsreactie van de huid niet voorkomen, maar het kan wel prettig aanvoelen. Als de huid erg geïrriteerd is, of kapot gaat, schrijft de radiotherapeut een zalf voor. Let op: Smeer vanaf een uur voor de bestraling geen crème of zalf.

Moet ik stoppen met roken?

Roken kan de effectiviteit van de bestralingsbehandeling nadelig beïnvloeden en bovendien meer bijwerkingen veroorzaken. Stoppen met roken is dan ook een zeer dringend advies. Vraag uw huisarts om hulp en kijk op de websites SineFuma en op rokeninfo.nl van het Trimbos-instituut. Hier kunt ook een folder [downloaden](#) over stoppen met roken.

Mag ik alcohol drinken?

U kunt beter geen alcohol drinken tijdens uw bestralingsperiode. Of anders maximaal 1 glas per dag. Alcohol is namelijk slecht voor uw gezondheid.

Heeft u nog vragen?

Bent u bij ons onder behandeling en heeft u na het lezen van deze informatie nog vragen over bijwerkingen, over de bestralingsbehandeling of medische vragen? Neem dan contact op met het secretariaat van uw behandelende radiotherapeut.

Als patiënt kunt u ook bij een van onze voorlichters terecht voor een persoonlijk gesprek. Bij de receptie radiotherapie kunt u een afspraak maken die eventueel gecombineerd is met de bestralingsafpraak.

Meer informatie

Patiëntinformatiecentrum Oncologie (PATIO)

Het patiëntinformatiecentrum is er voor iedereen die met kanker te maken krijgt, als patiënt of naaste. Het informatiecentrum bevindt zich aan de Zimmermanweg en is geopend van maandag t/m vrijdag van 8.00 - 16.30 uur. Telefoon: (010) 704 12 02. Mail: patio@erasmusmc.nl
Voor alle mogelijkheden en activiteiten: www.erasmusmc.nl/kankerinstituut/patio. Kijkt u ook eens naar het ervaringsverhaal van Joris: <https://www.youtube.com/watch?v=4GVqbuyUSnA>

Contactgegevens afdeling radiotherapie

Radiotherapie tijdens kantooruren:

(010) 704 13 14 (algemeen secretariaat radiotherapie)

Met dringende vragen buiten kantoortijden neemt u contact op via het algemene telefoonnummer en vraagt u naar de dienstdoende radiotherapeut.

(010) 704 0 704

